

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

WEVERSTEEG, ONDERLANGS EN DE SERO

TE OTTERLO

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Weversteeg, Onderlangs en de Sero te Otterlo

Opdrachtgever	Gemeente Ede Bergstraat 4 6711 DD Ede
Rapportnummer	15468.001
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	5 januari 2022
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	De heer C.C. Slemmer, BSc De heer ing. E.R. Witter
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer J.G. Boogaard, BSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	8
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	9
	4.1 Zorgplicht	9
	4.2 Soortenbescherming	9
	4.3 Gebiedenbescherming	10
	4.4 Houtopstanden	11
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	12
	5.1 Vogels	12
	5.2 Vleermuizen	13
	5.3 Overige zoogdieren	16
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	18
	5.5 Ongewervelden	19
	5.6 Vaatplanten	20
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	21
	6.1 Algemene broedvogels	21
	6.2 Vleermuizen	21
	6.3 Overige zoogdieren	22
	6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	23
	6.5 Zandhagedis	23
	6.6 Overige soort(groep)en	24
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	25
	7.1 Natura 2000	25
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	27
8	HOUTOPSTANDEN	28
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	29
	9.1 Soortenbescherming	29
	9.2 Gebiedenbescherming	30
	9.3 Overige aspecten	30
	9.4 Advies	31

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Ede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Weversteeg, Onderlangs en de Sero te Otterlo.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging van twee voormalige sportterreinen, een sporthal en een dorpshuis. Het betreft de ontwikkeling tot zowel woon- als natuurbestemming.

In de periode 2016-2018 zijn door Econsultancy diverse studies verricht op het gebied van de natuurwetgeving ten behoeve van het planvoornemen om woningbouw te realiseren (project 1084). Deze studies zijn inmiddels verouderd en het planvoornemen is gewijzigd. De wijziging bestaat uit een vermindering van het totaal aantal te realiseren woningen, zodat dat het deelgebied Onderlangs niet meer gebruikt zal worden voor woningbouw, maar een natuurbestemming krijgt.

De quickscan Wet natuurbescherming heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

De quickscan Wet natuurbescherming is een eerste verkenning die vooral bedoeld is om de onderlinge samenhang van de bestemmingsplannen te beschrijven en om richting te geven aan de benodigde vervolgonderzoeken. Dit overzicht is van belang omdat er sprake is van drie verschillende locaties, twee bestemmingsplannen en woon- en natuurbestemmingen, waarvan de effecten cumulatief beoordeeld moeten worden.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

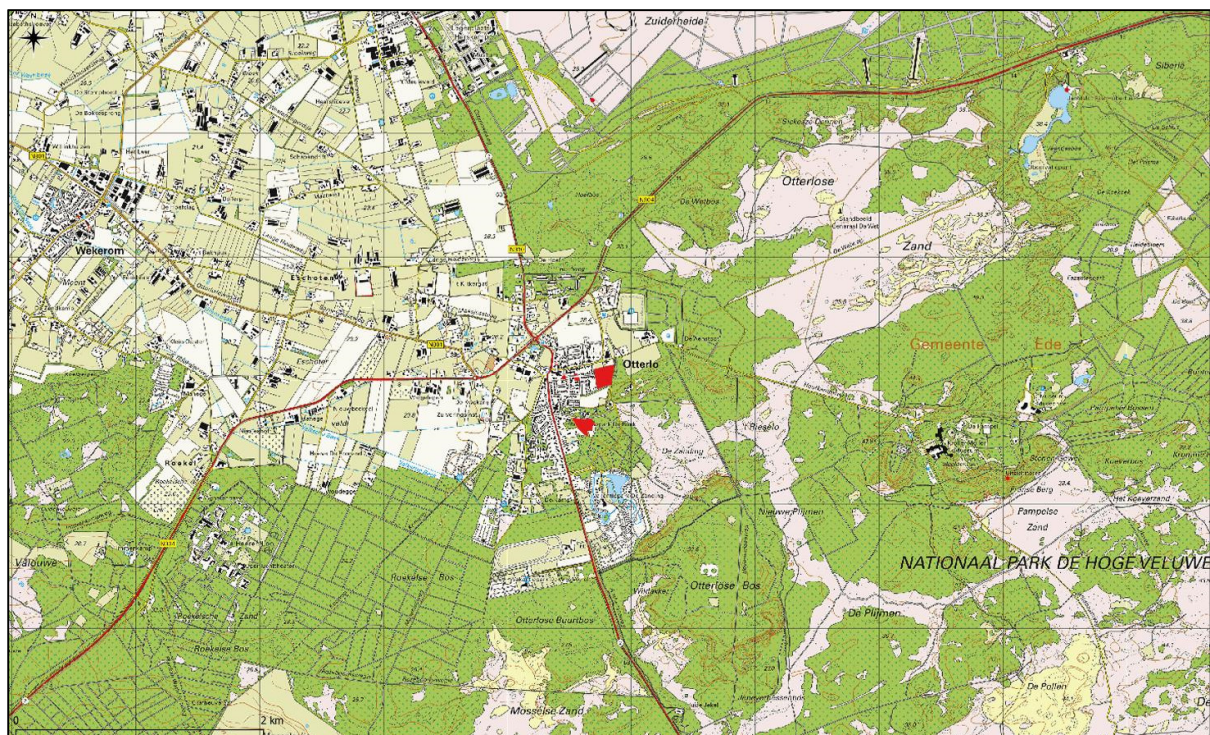
2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie is gelegen in en rond de kern van Otterlo. In figuur 1 is de topografische ligging weergegeven. Het betreft 3 deelgebieden, te weten:

- Toekomstige nieuwbouw aan de Weversteeg;
- Toekomstige natuurbestemming Onderlangs;
- Sloop en nieuwbouw sporthal de Sero en dorpshuis.

De deelgebieden zijn in figuur 2 op een luchtfoto weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

Figuur 2. Ligging deelgebieden te Otterlo.

Weversteeg

De locatie bestaat uit het voormalige voetbalterrein van SV Otterlo. De locatie bestaat uit twee voetbalvelden met daaromheen bomenrijen. Verder is er bebouwing en een parkeerplaats op het terrein aanwezig. De bebouwing bestaat uit kleedkamers, 2 elektriciteitshuisjes en een voormalig clubgebouw. De kleedkamers bevinden zich aan de noordzijde en zijn voorzien van een plat dak gedekt met dakleer. De gevel aan de westzijde van de kleedkamers is voorzien van open stootvoegen. Het tweede gebouw betreft een elektriciteitshuisje, voorzien van een zadeldak gedekt met dakpannen. De kopgevels zijn gedeeltelijk voorzien van gepotdekselde planken. Het gebouw ten zuiden daarvan betreft eveneens een elektriciteitshuisje. Dit huisje is voorzien van een zadeldak gedekt met dakleer. Het voormalige clubhuis is in vervallen staat en voorzien van een plat dak met dakleer. Het terrein is afgesloten middels een hekwerk.

Onderlangs

De locatie Onderlangs betreft een voetbalveld met daaromheen bomen. Verder zijn er houten kleedkamers op het terrein aanwezig. De bebouwing is voorzien van een plat dak gedekt met dakleer. Het terrein is afgesloten middels een hekwerk.

Dorps huis en Sero

De locatie betreft het Dorps huis 'De Aanloop' aan de Sportlaan 5. De bebouwing is voorzien van een zadeldak gedekt met betonnen pannen. De gevels zijn voorzien van open stootvoegen. Het dorps huis bestaat uit een klein café en er is een kinderopvang aanwezig. De bebouwing is gedeeltelijk voorzien van hekwerk en haagliguster. Aan de overzijde van de straat aan de Sportlaan 6 is sporthal 'De Sero' gevestigd. Deze sporthal is voorzien van een plat dak gedekt met dakleer. Alleen aan de westzijde van de uitbouw aan de sporthal zijn twee open stootvoegen aanwezig, verder is de hal niet voorzien van stootvoegen. Rondom de hal staan enkele Douglassparren.

De figuren 3 t/m 20 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek van 25 maart 2021.

Foto's deelgebied Weversteeg:

Figuur 3. Ingang locatie Weversteeg.

Figuur 4. Voormalig sportveld van SV Otterlo

Figuur 5. Kleedruimtes met plat dak.

Figuur 6. Elektriciteitshuisje met pannen dak.

Figuur 7. Elektriciteitshuisje met leren dak.

Figuur 8. Voormalige clubgebouw met plat dak in vervallen staat.

Foto's deelgebied Onderlangs:

Figuur 9. Voormalig voetbalveld.

Figuur 10. Hekwerk om terrein.

Figuur 11. Bomen rondom het veld.

Figuur 12. Kleedkamers.

Figuur 13. Houten kleedruimten met leren dak.

Figuur 14. Planlocatie met ten westen de tennisvereniging.

Foto's deelgebied Dorpshuis en Sero:

Figuur 15. Dorpshuis de Aanloop.

Figuur 16. Dorpshuis met pannendak en gevels met open stootvoegen.

Figuur 17. Zolder van het dorpshuis.

Figuur 18. Ingang sporthal De Sero.

Figuur 19. Overzicht van de sporthal met daarlangs Douglassparren.

Figuur 20. Sporthal gezien vanaf de Sportlaan met rechts een grasveld en gewone braam op de achtergrond.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

In het dorp Otterlo is er een grote behoefte aan nieuwe woningen in allerlei categorieën. De gemeente is dan ook al jaren voornemens om deze woningen te realiseren. Vanaf 2016 zijn nieuwe sportvelden voor de SV Otterlo op de locatie Kastanjebos in Otterlo in gebruik. De oude voetbalvelden op de locaties Weversteeg en Onderlangs in Otterlo zijn door de gemeente aangewezen voor herontwikkeling met woningen. Medio 2016 heeft de gemeenteraad daarnaast besloten om een multifunctioneel dorpshuis te realiseren op de locatie Weversteeg. Hiermee vervallen de functies van het huidige dorpshuis en de gymzaal van SERO in Otterlo. De gemeenteraad heeft vervolgens in september 2016 de Nota van Uitgangspunten van het project Otterlo Weversteeg-Onderlangs vastgesteld.

In mei 2018 is een ontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht om 55 woningen en een Multi Functioneel Dorpshuis (MFD) op de locatie Weversteeg en 10 vrijstaande woningen op de locatie Onderlangs mogelijk te maken. Op dit ontwerpbestemmingsplan zijn 23 zienswijzen ingediend. Op de bijbehorende ontwerpvergunning in het kader van de Wet natuurbescherming zijn 12 zienswijzen ingediend.

Onderlangs

Het voormalige sportveld krijgt in de toekomst een natuurbestemming. De bestaande natuurwaarden op het terrein blijven behouden en worden waar dit kan aangesterkt. De kleedruimten en het hekwerk zullen verwijderd worden. De eerder voorziene 10 vrijstaande woningen komen te vervallen.

Dorpshuis en Sero

De locaties van het huidige dorpshuis en de gymzaal worden na realisatie van het MFD benut voor woningbouw. Op de locaties van het dorpshuis en de gymzaal komen ten minste 10 tot 12 woningen, waaronder 8 sociale huurwoningen van Woonstede. Hiervoor wordt separaat een bestemmingsplan in procedure gebracht. Het dorpshuis en de sportzaal zullen beide verwijderd worden ten behoeve van nieuwbouw. Welk deel van de bomen behouden blijft is bij Econsultancy niet bekend.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 25 maart 2021. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

De bebouwing is met behulp van onder andere een zaklantaarn en verrekijker onderzocht op de aanwezigheid van rust- voorplantingsplaatsen van vleermuizen, overige zoogdieren en vogels.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Gelderland opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenoemen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Weversteeg

De omliggende bomen rondom de voormalige voetbalvereniging zijn gecontroleerd op nesten van jaarrond beschermde broedvogels als de sperwer of buizerd. Vanwege de afwezigheid van blad in de loofbomen konden de boomkronen goed geïnspecteerd worden op aanwezigheid van nesten. Echter zijn er in geen van de bomen nesten van jaarrond beschermde broedvogels waargenomen. Ook de bebouwing op het terrein is geïnspecteerd op nesten van broedvogels. Uit de inspectie bleek dat de holle dakpannen van het noordelijke elektriciteitshuisje geschikt zijn voor gebouwbewonende broedvogels als de huismus of de spreeuw (figuur 22). De huismus is echter sterk gebonden aan menselijke activiteit of aanwezigheid van vee om te kunnen foerageren. Dit is op de planlocatie van de Weversteeg niet aanwezig, waardoor een beschermde functie van de huismus met zekerheid uitgesloten kan worden. Wellicht dat algemene broedvogels als de spreeuw in de bebouwing kunnen broeden. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6). Er zijn voldoende alternatieve nestplaatsen voor de spreeuw in de omgeving van plangebied aanwezig.

Figuur 22. Oud nest in elektriciteitshuisje.

Onderlangs

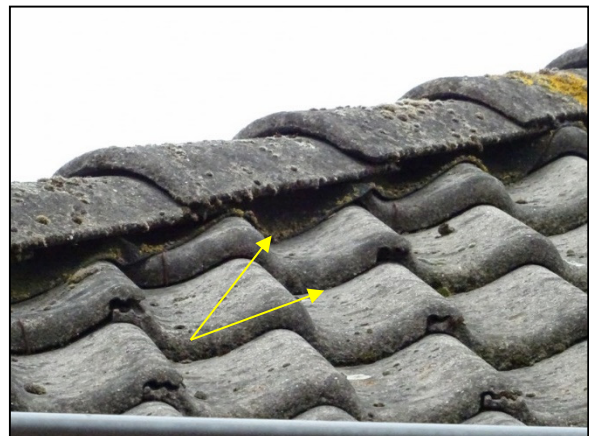
De bomen rondom het sportveld zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van nesten van broedvogels waarvan het nest jaarrond is beschermd. Echter zijn deze in geen van de bomen aangetroffen en ook de kledkamers bleken ongeschikt als broedlocatie voor jaarrond beschermde soorten. Tevens blijven de bomen vermoedelijk allemaal behouden waardoor overtreding van de Wet natuurbescherming met zekerheid te voorkomen is. In een berk aan de westzijde van het terrein was wel een holte aanwezig die gebruikt kan worden als nestplaats voor mezen en spechten (figuur 23). Echter zijn er voldoende bomen met holtes in de directe omgeving van het plangebied aanwezig waardoor het werken buiten het broedseizoen voldoende is (zie hoofdstuk 6). Tevens blijft de berk en de bomen daaromheen vermoedelijk behouden.

Figuur 23. Berk met holte aan westzijde Onderlangs

Dorpshuis en Sero

Het dorpshuis en de Sero zijn geïnspecteerd of de gebouwen geschikt zijn voor jaarrond beschermde broedvogels. De Sero is voorzien van een plat dak gedekt met dakleer. Omdat het dak strak aansluit op de gevel en er geen grote gaten of kieren in de bebouwing aanwezig zijn, is de bebouwing ongeschikt voor broedvogels om er te nestelen. Het dorpshuis is voorzien van betonnen dakpannen die strak op elkaar aansluiten en omdat de pannen vrij plat zijn, kunnen huismussen niet onder de pannen tot broeden komen. Tevens zijn de ruimtes bij de nokvorsten dichtgezet met hoekkeperband (figuur 24). Verder zijn de bomen rondom de bebouwing niet voorzien van nesten van jaarrond beschermde broedvogels.

Figuur 24. Pannen sluiten zeer strak op elkaar aan en de nokvorsten zijn voorzien van hoekkeperband.

5.1.2 Overige broedvogels

De bebouwing/beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals houtduif, merel, roodborst en winterkoning. Op alle 3 de locaties zijn ook verlaten houtduif-nesten waargenomen in de bomen. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen Weversteeg

De kleedkamers en het noordelijke elektriciteitshuisje zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen vanwege de aanwezigheid van open stootvoegen en/of ruimtes bij het overstek en overhangende kantpannen (figuur 25 t/m 27). Uit het onderzoek dat uitgevoerd is (Witter, 2016) is gebleken dat de kleedruimtes en het elektriciteitshuisje ook een functie hadden als verblijfplaats voor vleermuizen. Aangezien het onderzoek meer dan 5 jaar oud is dient deze geactualiseerd te worden (zie hoofdstuk 6). De overige bebouwing is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Figuur 25. Open stootvoegen bij Onderlangs.

Figuur 26. Overhangende kantpannen en ruimte bij overstek van noordelijke elektriciteitshuisje.

Figuur 27. Geschikte bebouwing (rood) en ongeschikte bebouwing (blauw) voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen Onderlangs

De onderzoekslocatie is afgezien van een enkelwandig houten kleedhok geheel onbebouwd, waardoor de locatie ongeschikt is voor gebouwbewonende soorten. Wel is er een berk met holtes aan de westzijde van het terrein aanwezig. Deze holtes zijn in potentie geschikt voor boombewonende vleermuizen. Omdat de locatie een natuurbestemming krijgt is het niet te verwachten dat staand dood hout verwijderd zal worden op het terrein. Wanneer de berk behouden blijft is nader onderzoek naar vleermuizen op de locatie niet noodzakelijk. Wanneer de berk toch verwijderd wordt, dient contact opgenomen te worden met een ter zake kundig ecooloog om de functie van de boomholte voor vleermuizen nader te onderzoeken.

Verblijfplaatsen Sero en Dorpshuis

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot de spouwmuur. Met name het dorpshuis is in potentie geschikt voor vleermuizen (figuur 29). De Sero is alleen geschikt ter hoogte van de uitbouw aan de westzijde waar twee open stootvoegen aanwezig zijn die voor vleermuizen toegang verlenen tot de luchtspouw (figuur 28). Verder zijn er bij de Sero geen invliegopeningen voor vleermuizen aanwezig. De dakrand sluit nauw aan op de gevel en er zijn geen betimmeringen met ruimtes daarachter aanwezig. Het ventilatierooster staat rechtsreeks in contact met de sportzaal en is daarmee tevens ongeschikt voor vleermuizen. De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor kleine gebouwbewonende vleermuissoorten als de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf en als baltsverblijf. Ondanks dat in 2018 is gebleken uit het uitgevoerde nader vleermuizenonderzoek, dat de bebouwing geen functie had voor vleermuizen, dient, voor verkrijgen van een vergunning, het vleermuizenonderzoek geactualiseerd te worden conform de huidige eisen voor vleermuizenonderzoek (zie hoofdstuk 6).

Figuur 28. Open stootvoeg bij uitbouw aan de westzijde van de Sero.

Figuur 29. Open stootvoegen bij het Dorpshuis.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocaties zullen, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en mogelijk gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Het betreft de Veluwe met bos en heideterreinen.

Vliegroutes Weversteeg

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Uit het nader onderzoek dat Econsultancy in 2018 heeft uitgevoerd is gebleken dat de bomenrij aan de noordzijde in gebruik is als vliegroute voor laatvliegers en gewone dwergvleermuizen. Omdat de herinrichting nog niet in detail duidelijk is, is op voorhand niet te beoordelen of de vliegroute behouden kan blijven. Wanneer de ontwikkelingen gedetailleerder bekend zijn, dient contact opgenomen te worden met een ter zake kundig ecooloog om te bepalen of er maatregelen getroffen moeten worden om de vliegroute voor vleermuizen te behouden.

Vliegroutes Onderlangs

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord, vooropgesteld dat de bomen in de omgeving die als potentiële vliegroute kunnen fungeren, gehandhaafd blijven bij de herbestemming van de onderzoekslocatie (zie hoofdstuk 6).

Vliegroutes Dorpshuis en Sero

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: das, boommarter, steenmarter, bunzing, wezel en eekhoorn.

Weversteeg

Steenmarter/boommarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter en de boommarter. Deze soorten komen in de omgeving voor. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Boommarter verblijven meestal in de bossen, maar kunnen aan de rand van de Veluwe ook in gebouwen verblijven. In het meest zuidelijke gebouw zijn loze ruimtes bij het dak aanwezig (zie figuur 30). Een steenmarter of boommarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soorten. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter of boommarter.

Figuur 30. Loze ruimtes bij overstek, meest zuidelijke gebouw.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. In de bomenrij aan de noordzijde zijn twee nesten van de eekhoorn aangetroffen (figuur 31 en 32). De locaties van de eekhoornnesten zijn weergegeven in figuur 32. Uit het veldbezoek werd niet duidelijk of de nesten van de eekhoorn nog in gebruik zijn. Wanneer de gehele bomenrij behouden blijven, kan de functie voor de eekhoorn ook behouden blijven. Echter wanneer (een deel) van de noordelijke bomenrij gekapt gaat worden gaat de functie van de eekhoorn daarmee mogelijk ook verloren. Wanneer de ontwikkelingen gedetailleerder bekend zijn, dient contact opgenomen te worden met een ter zake kundig ecooloog om te bepalen of er maatregelen getroffen moeten worden om de functie van eekhoorns te behouden.

Figuur 31. Eekhoornnest in noordelijke bomenrij.

Figuur 32. Eekhoornnest in noordelijke bomenrij.

Figuur 33. Locaties eekhoornnesten (oranje ruit) in bomenrij aan noordzijde.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats door dassen. Tijdens het veldbezoek zijn er diverse graafsporen en wissels aangetroffen. De wissels en graafsporen waren niet heel vers waardoor het onduidelijk was of de sporen van dassen afkomstig waren. Echter om de functie van de onderzoekslocatie binnen het leefgebied van de soort met zekerheid vast te stellen, dient nader onderzoek naar de das uitgevoerd te worden (zie hoofdstuk 6).

Bunzing, wezel en hermelijn.

De bunzing en wezel komen volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. Ondanks dat de hermelijn niet in de omgeving is waargenomen, is het mogelijk dat ook deze soort voorkomt in de omgeving. De groenstructuren rondom het plangebied staan in verbinding met de Veluwe. Het is daarom niet uitgesloten dat de groenstructuren deel uitmaken van migratieroutes van kleine marterachtigen of dat het plangebied gebruikt wordt om te foerageren. Gezien de ligging tegen de bebouwde kom van Otterlo aan, is een vaste rust- of voortplantingsplaats van kleine marterachtigen op de locatie niet te verwachten. Kleine marterachtigen zijn schuw en zullen daarom eerder de voorkeur hebben voor rustigere locaties op de Veluwe ten westen van het plangebied. Om de functie van de onderzoekslocatie voor kleine marterachtigen vast te stellen dient nader onderzoek uitgevoerd te worden (zie hoofdstuk 6).

Onderlangs

Het sportveld is in principe geschikt als foerageergebied voor de das en kleine marterachtigen. Tijdens het veldbezoek zijn er diverse graafsporen en wissels aangetroffen. De wissels en graafsporen waren niet heel vers waardoor het onduidelijk was of de sporen van dassen afkomstig waren. Omdat het plangebied een natuurbestemming krijgt, zal het aanbod van foerageermogelijkheden voor de das vermoedelijk niet in het geding komen. Geadviseerd wordt om, wanneer de plannen gedetailleerder uitgewerkt zijn, contact op te nemen met een ter zake kundig ecooloog om vast te stellen of er maatregelen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Sero en Dorpshuis

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving voor. De zolder van het Dorpshuis is daarom geïnspecteerd op een functie dan wel sporen van steenmarters. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, haas, egel en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen van licht beschermde zoogdieren worden vergraven (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptielen waargenomen: gladde slang, hazelworm en zandhagedis.

Weversteeg

Het plangebied ligt tegen de Veluwe aan, wat geschikt leefgebied biedt voor reptielen als de gladde slang, hazelworm en zandhagedis. Het plangebied bestaat voornamelijk uit gras met langs de randen een bomenrij. Op de onderzoekslocatie is geen dikke strooisellaag aanwezig met dood hout en vegetatie. Hierdoor is het plangebied ongeschikt voor de hazelworm en gladde slang. Vanwege de vele open plekken op de onderzoekslocatie en het buiten gebruik stellen als voetbalveld, biedt de onderzoekslocatie inmiddels mogelijk wel geschikt leefgebied voor de zandhagedis. Vanwege de voorgenomen woningbouw op de planlocatie gaat mogelijk geschikt geworden leefgebied van de zandhagedis verloren. Nader onderzoek is daarom nodig om de functie van het plangebied voor de zandhagedis te onderzoeken.

Onderlangs

De locatie Onderlangs biedt net als de Weversteeg mogelijk geschikt leefgebied voor de zandhagedis doordat het gebruik als sportveld al geruime tijd is komen te vervallen. Voor de hazelworm en gladde slang is de locatie niet geschikt vanwege het ontbreken van vochtige houtwallen met een goede strooisellaag en dood hout. Wanneer de plannen voor de natuurontwikkeling op de locatie Onderlangs gedetailleerder zijn uitgewerkt, zal door een ter zake kundig ecoloog bepaald moeten worden wat de effecten zijn voor de zandhagedis.

Sero en Dorpshuis

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. De waarnemingen van de streng beschermde hazelworm, zandhagedis en gladde slang, hebben betrekking op de nabij gelegen natuurgebieden op De Veluwe.

Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: kleine watersalamander, gewone pad, rugstreeppad en bruine kikker.

Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën en het voorkomen van vissen op de onderzoekslocatie uitgesloten.

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden langs de randen van het plangebied. Vanwege het ontbreken van stilstaand water, zijn de plangebieden niet geschikt als voortplantingshabitat voor de rugstreeppad. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve gevolgen ontstaan voor algemene soorten (zie hoofdstuk 6).

Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn), iepenpage (iep) en kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Wel zijn er kattenstaarten (Sero en Dorpshuis) en teunisbloemen (Onderlangs) waargenomen. Deze planten zijn geschikte waardplanten voor de teunisbloempijlstaart. Echter ging het hier om enkele losse individuen waardoor niet gesproken kan worden voor een geschikt voortplantingshabitat voor de teunisbloempijlstaart. Verder valt Otterlo niet binnen het verspreidingsgebied van de teunisbloempijlstaart. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Het vliegend hert komt wel op de Veluwe voor. Echter is de onderzoekslocatie ongeschikt voor de soort vanwege het ontbreken van dode eikenstobben en oude eikenbossen.

5.6 Vaatplanten

Weversteeg en Onderlangs

De onderzoekslocatie bestaat uit gras met daarom heen een bomenrij met berk, grove den, spar, zomereik en hazelaar. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vaatplanten waargenomen: paarse dovenetel, stinkende gouwe, hulst en paardenbloem. De meeste beschermde vaatplanten en de daarbij horende specifieke groeiomstandigheden zijn zeldzaam te noemen en zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig.

Dorpshuis en Sero

Aangezien de locatie geheel bestaat uit bebouwing, verharding en tuin met tuinplanten en ruigtesoorten als kattenstaart, gewone braam, paarse dovenetel en stinkende gouwe, is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen of de bebouwing buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Vleermuizen

Weversteeg

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Uit het onderzoek dat uitgevoerd is in 2018 bleek dat de bebouwing gebruikt werd door vleermuizen als verblijfplaats. Ook de bomenrij werd gebruikt als vliegroute voor vleermuizen. Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

De ontheffing die is verleend voor het slopen van de bebouwing is nog steeds geldig (FF/75C/2016/0680). Ook de mitigerende maatregelen zijn al getroffen. Omdat het veldonderzoek dat aan de ontheffing ten grondslag ligt uit 2016 stamt, wordt aanbevolen een actualisatie van het eerder uitgevoerde onderzoek te laten verrichten, conform de huidige versie van het vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus.

Onderlangs

De bomenrij rondom het plangebied kan een functie hebben als vliegroute voor vleermuizen. Tevens kan de berk met holtes een functie als verblijfplaats voor vleermuizen hebben. Wanneer de plannen gedetailleerder zijn uitgewerkt, dient door een ter zake kundig ecooloog vastgesteld te worden of vervolgstappen ten aanzien van vleermuizen benodigd zijn.

Dorpshuis en Sero

Uit het eerder uitgevoerde vleermuisonderzoek is gebleken dat een zomerverblijfplaats van een gewone dwergleermuis net buiten het plangebied aanwezig is. Om te voorkomen dat gedurende de looptijd van de procedures het onderzoek verouderd wordt aanbevolen een actualisatie van het eerder uitgevoerde onderzoek te laten verrichten, conform de huidige versie van het vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus.

6.3 Overige zoogdieren

Weversteeg

6.3.1 Eekhoorn

In de bomenrij aan de noordzijde op de onderzoekslocatie zijn zeer waarschijnlijk voortplantings- en winternesten van de eekhoorn aanwezig. Artikel 3.10 lid 1 van de Wet natuurbescherming (het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen; het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen) is van toepassing.

De eekhoorn maakt jaarlijks op een ander plek een nest voor het grootbrengen van de jongen. De nesten zijn beschermd in de periode dat het nest gebruikt wordt voor de verzorging van de jongen. De voortplantingsperiode van de eekhoorn begint al in december. In maart en juli worden de jongen geboren die vervolgens 10 weken worden gezoogd. Aan het eind van de herfst worden een aantal winternesten gebouwd om de winter in door te brengen. Elk jaar worden ook de winternesten op een andere plek gebouwd. De winternesten zijn alleen beschermd als deze in gebruik zijn voor de overwintering. In de winterperiode is de eekhoorn afhankelijk van een veilige schuilplaats en van de wintervoorraad, die verstopt is in de nabijheid van de winterverblijven.

Wanneer de bomen gekapt worden, gaat mogelijk een beschermde functie voor de eekhoorn verloren. Om de functie van het nest voor de eekhoorn vast te stellen is aanvullend onderzoek nodig. Indien uit het aanvullend onderzoek blijkt dat er actief gebruikte nesten van eekhoorns in het plangebied aanwezig zijn, dan zal er een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd moeten worden bij de provincie Gelderland voor het kappen van de bomen op de onderzoekslocatie. Een ontheffing kan pas worden aangevraagd worden als er een mitigatieplan voor de eekhoorn is opgesteld.

Wanneer de bomen, en de bomen in de directe omgeving van de nesten, behouden kunnen blijven, kan de mogelijke beschermde functie voor de eekhoorn gehandhaafd blijven. In dat geval is er geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming en is aanvullend onderzoek naar de eekhoorn niet noodzakelijk. Een voorstel voor behoud van het eekhoornnest zal ter beoordeling bij een ter zake kundig ecooloog voorgelegd moeten worden.

6.3.2 Das

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het functioneel leefgebied van de das. De das is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste rust- of voortplantingsplaats van de das is van toepassing. Het functioneel leefgebied van de das maakt onderdeel uit van de vaste rust- of voortplantingsplaats. Daarom dient onderzocht te worden of de Weversteeg onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van de das. Hiervoor zal met behulp van cameravallen en het zoeken van sporen, latrines en wissels op de onderzoekslocatie en de directe omgeving daarvan onderzocht moeten worden wat de functie van het plangebied voor de das is. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de inventarisatiemethode zoals vermeld in het Kennisdocument van de das (Bij12, 2017).

6.3.3 Kleine marterachtigen

Weversteeg

De locatie Weversteeg maakt mogelijk onderdeel uit van het functioneel leefgebied van kleine marterachtigen. Kleine marterachtigen zoals de bunzing, wezel en hermelijn zijn inheemse beschermde diersoorten als bedoeld in Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste rust- of voortplantingsplaats van de kleine marterachtigen is hierbij van toepassing. Ook het functioneel leefgebied (migratieroutes of foerageergebieden) maken onderdeel uit van de beschermde vaste rust- of voortplantingsplaatsen van kleine marterachtigen. Daarom zal met behulp van cameravallen en Mostela's onderzocht moeten worden wat de functie van het plangebied is voor de bunzing, wezel en hermelijn.

Onderlangs

Wanneer de plannen voor de natuurontwikkeling bij Onderlangs gedetailleerder zijn uitgewerkt dient door een ter zake kundig ecooloog bepaald te worden of er een potentiële beschermde functie voor de das of voor kleine marterachtigen verloren gaat.

6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van het verwijderen van groen kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van vegetatie buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust uit te voeren. Het verwijderen van vegetatie dient daarom in de periode september tot en met november uitgevoerd te worden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.5 Zandhagedis

Weversteeg

Het plangebied biedt in potentie geschikt leefgebied voor de zandhagedis. De zandhagedis is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage II van het Verdrag van Bern. Het opzettelijk doden of verstoren en het vernielen van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de zandhagedis is van toepassing. Nader onderzoek in het voorjaar dient plaats te vinden om de functie van het plangebied voor de zandhagedis te onderzoeken. Het onderzoek bestaat uit het zoeken naar sporen en individuen in de morgen gedurende gunstige weersomstandigheden. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de inventarisatiemethode zoals vermeld in het Kennisdocument van de zandhagedis (Bij12, 2017). Aanvullend hierop kan gebruik gemaakt worden van herpetoplaatjes om de aanwezigheid van de soort vast te stellen dan wel uit te sluiten.

Onderlangs

Wanneer de plannen voor de natuurontwikkeling bij Onderlangs gedetailleerder zijn uitgewerkt dient door een ter zake kundig ecooloog bepaald te worden of er een potentiële beschermde functie voor de zandhagedis verloren gaat.

6.6 Overige soort(groep)en

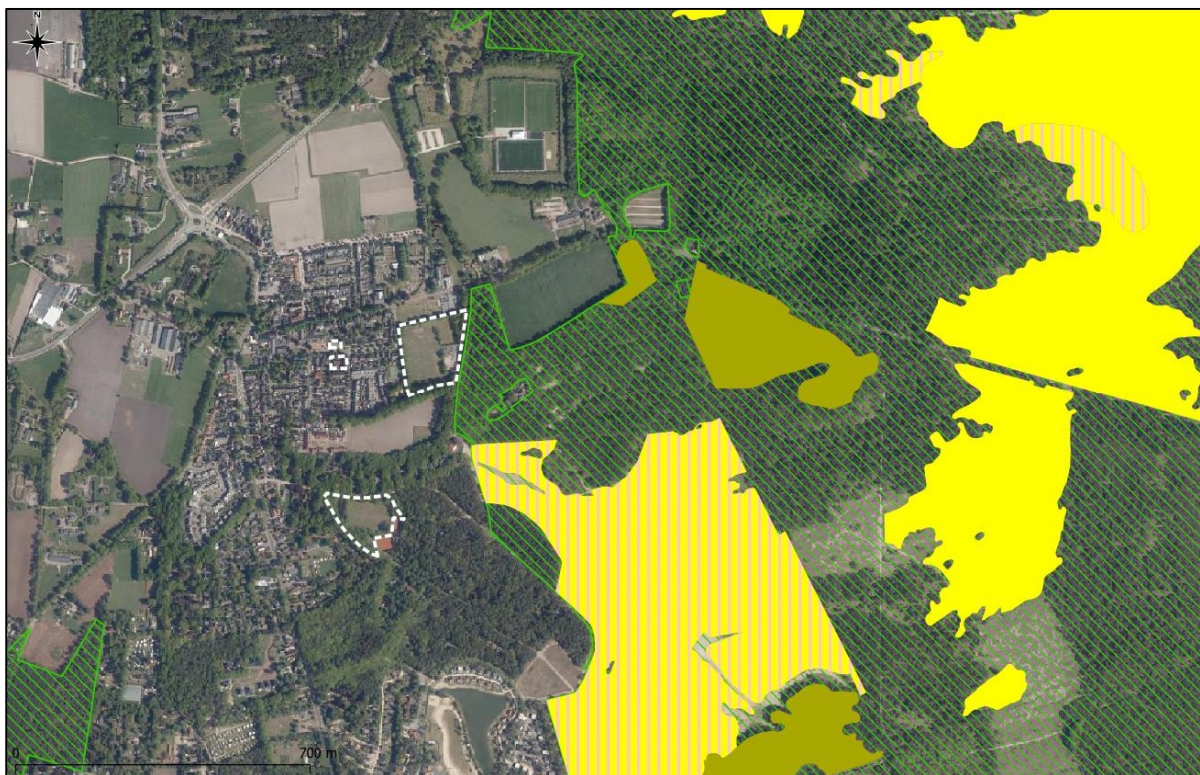
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is gelegen in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Veluwe, bevindt zich direct ten westen van de onderzoekslocatie (zie figuur 33).

Figuur 34. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000 (groen gearceerd) en beschermde habitats (geel).

De onderzoekslocatie ligt binnen de invloedssfeer van het Natura-2000 gebied Veluwe. Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit een extern effect zijn. Vastgesteld zal moeten worden of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, significante gevolgen kan hebben voor de aangewezen gebieden. Significante gevolgen bij Natura 2000-gebieden zijn gevolgen die in strijd zijn met de instandhoudingsdoelen van het gebied.

Voor het oorspronkelijke planvoornemen Weversteeg/Onderlangs zijn de externe effecten middels een passende beoordeling onderzocht (1084.005, versie DS3, 31 augustus 2017). Destijds zijn de volgende effecten waar mogelijk gekwantificeerd en getoetst:

- stikstofdepositie;
- optische effecten;
- mechanische effecten;
- verandering in populatiedynamiek.

Aangezien het planvoornemen op de Weversteeg niet wezenlijk gewijzigd is, als het gaat om de aard van de mogelijke externe effecten, zal de uitkomst bij een actualisatie van een indicatieve toetsing niet veel wijzigen. Een actualisatie op het niveau van een passende beoordeling is noodzakelijk, waarbij het actuele plan dient te worden getoetst. De nieuwbouw ter plaatse van de Sero maakte in 2017 geen deel uit van de toetsing. Aangezien het een separaat bestemmingsplan betreft kan het los van de ontwikkelingen aan de Weversteeg worden getoetst. Van beide plannen zullen echter ook de cumulatieve effecten bepaald moeten worden. Daarom zal het naar verwachting efficiënter zijn om meteen gezamenlijke effecten te toetsen in één rapportage.

Een belangrijk aspect dat gewijzigd is ten opzichte van de situatie in 2017 is de stikstofproblematiek.

Stikstofdepositie

Bij het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerp natuurvergunning werd gebruik gemaakt van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) om de plannen op het gebied van stikstof te onderbouwen. Met de vernietiging van het PAS op 29 mei 2019 is er voor wat betreft stikstof geen onderbouwing meer voor de natuurvergunning voorhanden. Onlangs is het ontwerp van deze vergunning formeel ingetrokken. Lange tijd is onduidelijkheid geweest hoe het plan op het aspect stikstof kan worden onderbouwd.

De uitstoot van stikstof tijdens de bouwphase (inzet bouwmaterieel) en de gebruiksfase (verkeer van en naar project) is relatief klein. Door de ligging van het project dicht tegen het Natura2000 gebied Veluwe is de impact echter groot. Hierdoor kan voor het project geen gebruik gemaakt worden van instrumenten als drempelwaarden en het zogenaamde Stikstofregistratie Systeem. Duidelijk is dat realisatie van het project op deze locatie en in deze aantallen woningen alleen mogelijk is indien gebruik gemaakt wordt van extern salderen. In deze systematiek wordt stikstofruimte van elders gebruikt (gekocht) om de uitstoot van stikstof door het project te compenseren.

Extern salderen (met stikstofruimte van veehouderijbedrijven met dierrechten) is in de provincie Gelderland nog niet mogelijk. De verwachting is dat de provincie in de loop van 2021 extern salderen mogelijk maakt. Vooruitlopend op deze mogelijkheid worden momenteel gesprekken gevoerd over de verwerving van stikstofruimte in de omgeving van Otterlo. Deze stikstofruimte is in principe voldoende om realisatie van het project mogelijk te maken.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het het Natuurnetwerk Nederland. De begrenzing van het Gelder Natuurnetwerk volgt die van het Natura 2000-gebied. In figuur 34 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 35. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

De onderzoekslocatie grenst aan een onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk. Het Natuurnetwerk betreft in Gelderland een louter planologische bescherming van de aangewezen gebieden zelf. Aan gezien het planvoornemen niet leidt tot een wijziging van de bestemming van het aangrenzende onderdeel van het Natuurnetwerk zijn aanvullende maatregelen of aanvullend advies ten aanzien van het GNN of GO niet aan de orde.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De bomen in het plangebied zijn gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht. Wel is het gemeentelijk beleid van kracht. Dat betekent onder andere dat bij de kapmelding wordt getoetst of er sprake is van een monumentale of waardevolle boom. Rond de sportzaal de Sero staan veel waardevolle bomen. In Weversteeg zijn ook enkele bomen binnen de houtwal als waardevol aangemerkt (figuur 36).

Figuur 36. Waardevolle bomen bij Weversteeg en De Sero.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Ede een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Weversteeg, Onderlangs en de Sero te Otterlo.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging van twee voormalige sportterreinen, een sporthal en een dorps huis. Het betreft de ontwikkeling tot zowel woon- als natuurbestemming.

De quickscan Wet natuurbescherming is een eerste verkenning die vooral bedoeld is om de onderlinge samenhang van de bestemmingsplannen te beschrijven en om richting te geven aan de benodigde vervolgonderzoeken. Dit overzicht is van belang omdat er sprake is van drie verschillende locaties, twee bestemmingsplannen en woon- en natuurbestemmingen, waarvan de effecten cumulatief beoordeeld moeten worden.

Conclusie

9.1 Soortenbescherming

Ten aanzien van *soortenbescherming* binnen de Wet natuurbescherming dienen de eerder uitgevoerde studies geactualiseerd te worden.

Weversteeg:

Doordat het gebied al sinds enige tijd niet meer in gebruik is als voetbalveld is er mogelijk leefgebied ontstaan voor dassen, kleine marterachtigen en zandhagedissen. De huidige functie voor deze soorten dient nader te worden onderzocht. De bomen en struiken rond het voormalige voetbalveld hebben een functie voor vleermuizen (vliegroue en dekking voor foerageren). Verder zijn er eekhoornnesten aanwezig en een enkele boomholte. Aangezien het planvoornemen niet voorziet in het verwijderen van de groenstructuur zijn negatieve effecten op deze functies vooralsnog niet aan de orde. De uiteindelijke inrichtingsplannen dienen echter op deze aspecten nog wel getoetst worden.

De reeds vastgesteld functie als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen dient te worden geactualiseerd.

Onderlangs:

De potentiële en aanwezige functies voor beschermde soorten komen grotendeels overeen met de van Weversteeg. De aanwezige bomen hebben holtes die die vleermuizen in gebruik kunnen zijn en kleine marters, dassen en zandhagedissen zouden er nieuw leefgebied hebben gevonden. Omdat hier uiteindelijk een natuurfunctie wordt nagestreefd zal er niet snel sprake zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming. De uiteindelijke inrichtingsplannen dienen echter op wel getoetst worden op de effecten op (jaarrond) beschermde functies. Econsultancy gaat er vanuit dat er voldoende gebiedskennis aanwezig is bij Natuurlijk Otterlo en dat specifiek veldonderzoek, zoals bij Weversteeg, vooralsnog niet noodzakelijk is.

Dorpshuis en Sero

De functie voor beschermde soorten beperkt zich tot vleermuizen. Beschermde functie voor andere soortgroepen zijn op voorhand uit te sluiten. In 2018 is onderzoek is verricht naar vleermuizen, waarbij er geen verblijfplaatsen in de slopen gebouwen zijn aangetroffen. Voor de haalbaarheid van het bestemmingsplan kan er met voldoende zekerheid van worden uitgegaan dat er geen beschermde functies in het geding zijn. Op het moment dat er daadwerkelijk werkzaamheden plaats gaan vinden zal het vleermuisonderzoek geactualiseerd moeten worden.

9.2 Gebiedenbescherming

Ten aanzien van *gebiedenbescherming* binnen de Wet natuurbescherming dienen de eerder uitgevoerde studies geactualiseerd te worden.

Weversteeg:

Aangezien er voor Weversteeg de ingreep niet wezenlijk wijzigt als het gaat om mogelijke effecten op het Natura 2000-gebied Veluwe, zal er een actualisatie van de passende beoordeling plaats moeten vinden. De verwachting is dat de uitkomst vergelijkbaar is met de voorgaande studie. Ten aanzien van stikstofdepositie is er een oplossingsrichting gevonden middels het verwerven van stikstofrechten. De plannen dienen echter ook getoetst worden aan optische en mechanische effecten, alsmede verandering in populatiedynamiek. Dit dient voor het plan afzonderlijk én in cumulatie met andere plannen (Dorpshuis en Sero) plaats te vinden.

Onderlangs:

Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat bij de voorgenomen natuurfunctie er geen negatieve gevolgen voor de Veluwe optreden. Het planvoornemen hier leidt immers niet tot een toename van betreding van het nabijgelegen gebied de Zanding. De uiteindelijke planvorming zal wel getoetst moeten worden, dit kan echter met een separate toetsing.

Dorpshuis en Sero

De aard mogelijke effecten op het Natura 2000-gebied de Veluwe zijn vergelijkbaar met die van Weversteeg, de omvang is kleiner. De impact zal minder groot zijn door het geringer aantal woningen en de grotere afstand tot het beschermde gebied. Niettemin zal het getoetst moeten worden, afzonderlijk én in cumulatie met andere plannen (Weversteeg).

9.3 Overige aspecten

Ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk geldt dat er geen extern effect getoetst hoeft te worden. Aangezien er geen wijziging is van een bestemming van een onderdeel van het Natuurnetwerk is nader onderzoek hiernaar niet noodzakelijk.

De bomen in het plangebied vallen onder het gemeentelijk kapbeleid en niet onder houtopstanden binnen de Wet natuurbescherming.

9.4 Advies

Econsultancy adviseert om voor de Weversteeg de soortgerichte veldonderzoeken in 2021 uit te laten voeren en hiervan separate rapportages op te stellen. Voor Onderlangs wordt geadviseerd om in samenspraak met Natuurlijk Otterlo, afhankelijk van het inrichtingsplan te bezien of er noodzaak is voor veldonderzoek.

De toetsing aan gebiedenbescherming zal grotendeels een actualisatie van de passende beoordeling van 2017 betreffen. Aangezien de effecten van zowel De Sero als Weversteeg in cumulatie beschreven moet worden, adviseert Econsultancy dit in één rapportage op te nemen. Afgezien van stikstof, dat met modelberekeningen gekwantificeerd kan worden, zijn optische en mechanische effecten moeilijk in cijfers te vatten. Wel kan de relatieve bijdrage van de afzonderlijke bestemmingsplannen worden beschreven.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Bij12, juli 2017. Kennisdocument Das Meles meles. Versie 1.0. Utrecht

Bij12, juli 2017. Kennisdocument Zandhagedis Lacerta agilis. Versie 1.0. Utrecht

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied Otterlo, periode 2016-2021

Witter, E.R. 2016. Aanvullend veldonderzoek Weversteeg en Onderlang te Otterlo. Econsultancy rapport 1084.001.01, D1, 6 oktober 2016, Doetinchem

Witter, E.R. 2016. Projectplan Weversteeg te Otterlo. Econsultancy rapport 1084.004, D1, 20 december 2016, Doetinchem.

Witter, E.R. 2017. Passende beoordeling Weversteeg en onderlangs te Otterlo. Econsultancy rapport 1084.005, D3, 31 augustus 2021, Doetinchem.

Witter E.R. 2019. Rapportage vleermuisonderzoek Sportlaan 5 en 6 te Otterlo. Econsultancy Rapport 6702.001, D2. 19 februari 2019, Doetinchem.

www.natura2000.nl/gebieden

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)

Provinciale websites

www.gelderland.nl (GNN en beschermde gebieden in Gelderland)

www.gelderland.nl/Kaartenencijfers

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aan-gegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveeraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groening, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmis, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om:		
1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geploide vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

